

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

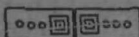
LETO XIII.

MALI SRPAN 1912.

ŠT. 7.

Vsebina:

1. <i>Cvetko Gorjančev: Pesem ptičk. Pesem</i>	145
2. <i>Mali srpan. Vinjeta</i>	146
3. <i>Ivo Trošt: Ob učenju. Povest s podobo</i>	146
4. <i>Pavel Strmšek: Cir in Grki. Povest</i>	149
5. —m—: <i>V hroščevem letu. Pesem</i>	149
6. <i>Anton Aškerc, slavni slov. pesnik. Podoba</i>	150
7. <i>K. Andrejev: Želodek. Pesem</i>	150
8. <i>I. K. Erben. — Josip Gruden: Zlata pavka. Povest</i>	151
9. <i>Jos Vandot: Desetnica. Planinska pripovedka</i>	153
10. <i>Cvetko Gorjančev: Desetnica. Gledališka igra</i>	156
11. <i>K. Str.: Sladorni trs. Povest s podobo</i>	163
12. <i>Tone Rakovčan: Morje. Pesem</i>	165
13. <i>Pouk in zabava: Iv. Kiferle: Kaj mara za novce. Narodna pesem. — Sim. Puncih: Dobro jutro. — Fr. Rojec: Zastavica v podobah. — Rešitev in rešilci. — Anton Aškerc: Čaša nesmrtnosti. — Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	166

Listnica uredništva.

K. Š. v T.: „Topola“ nismo prejeli. Prosimo, pošljite. Pozdravi! — *Tone Rakovčan:* Prejeli smo potopisno črtico „Na Čaven“ in bi jo tudi priobčili, ko bi imeli primerno podobo, ker se nam zde taki spisi le s podobami zanimivi. Ali nam morete preskrbeti podobo, da bomo potem napravili kliše? Morda ima „Slovensko Planinsko Društvo“ kaj primernege.

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

priporoča *Milena Kiferle*, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Dolenska cesta 21.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrť leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Idriji.

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA
SLOVENSKO MLADINO

Štev. 7.

V Ljubljani, 1. malega srpana 1912.

Leto XIII.

Pesem ptičk.

Prišle so ptičke tri
tam z Dolenjskega,
pa so potrkale
meni na okence,
pa so prepevale,
pele tako :

„Mamka doma leži,
mamica kliče te :
sinko moj, sinko, kod
nosi tujina te,
da te ne vidi več
mamka tvoja?“

Ptičice spele so,
spet odtetele so
dol na dolensko
zeleno polje.

Jaz sem čul pesem
žalostno to
in v domovino sem
hitel svojo . . .

„„Mamica, kje ste vi,
ki ste me klicali,
ki ste me klicali
semkaj domov?““

Prišle so ptičke tri
pa so zapele mi :
„Mamica tvoja že
v grobu leži . . .“

„„Zbogom, ti bela vas,
zbogom polje,
v temno tujino grem
spet samovat . . .““

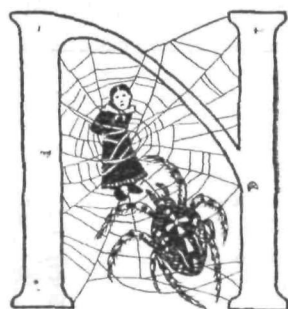
Pa sem obrnil se,
pospešil svoj korak . . .
Tam za menoj pa
zalajal je pes.

Cvetko Gorjančev.

IVO TROŠT:

Ob učenju.

Movo življenje se je začelo Batičevi Zlati s prvim šolskim letom. Igrače so morale dlje časa počivati osamljene v kotu, nje punčka je mirno spala po cele popoldneve, ker je Zlata ni utegnila negovati in preobleči. Zlata je imela premnogo opravila s šolo in za šolo. Oh, tiste kljukasto zavite črke, kar jih ni bilo podobnih i ali u, ji niso, pa ji niso mogle v mlado glavico. Ako si je zapomnila zadnjo, ki so se je danes učili v šoli, je pozabila prav gotovo ono, ki bi jo morala znati že včeraj ali celo prošli teden. Mlajši bratec Mile jo je že oponašal, ko jo je videl žalostno s knjigo v roki: i-u-i-u. Seveda je bil Mile še tako otročji, da mu ni tega nihče zameril; tudi Zlata mu ni. Samo s prstkom mu je zapretila: „Čakaj, čakaj, Mile! Tudi tebi ne odide ta težava.“ Ali bratec je enakomerno pel svoj i-u.

Vse je kazalo, da Zlati ne izteče čitanje prvo šolsko leto, najsi se je resno trudila, da bi šlo gladko. Tudi ata in mama sta ji pomagala, a sta bila kmalu istih misli kot hčerka: Če neče, pa neče.

V tej nadlogi se je Zlate usmilil sv. Miklavž. Prišel ji je med drugimi igračami tudi lično knjigo s podobami. Tu so bile poleg podob male in velike črke ter še kratki pregovori in modri izreki, ki naj bi si jih Zlata zapomnila, ko bi jih znala prečitati. Kaj pomaga, ko se ji je godilo prav tako kakor onemu, ki se je lotil moliti rožnivenec, pa ni znal očenaša ne češčenamarije, ali pa onemu, ki je hotel dokazati, kako gladko zna pisмено množitev in delitev, a ni znal — poštevank. Poleg tega so jo še motile pisane podobice, ki jih je rajše gledala kakor male in velike črke. Zato jo je mama često svarila in ker ni to zaleglo mnogo več kot nič, tudi slednjič knjigo s podobami vzela in spravila neznanokam vse dotlej, ko se Zlata zares oprime čitanja, da bo začelo gladko teči preko njenih usten.

Kolika žalost zaradi tega!

Morala je zopet z dolgočasnim Abecednikom posedati za mizo in ponavljati tiste zlobne črke, ki ji nikakor niso hotele ostati v nemirni glavici. Da bi si ob tem vsaj nekoliko pregnala dolgčas, si je mislila poleg neznanih črk v Abecedniku še prav tiste mične sličice iz knjige s podobami, ki ji jo je mama skrila. Ko se je domislila slike, je bila kmalu na jezičku tudi črka. S tiho jezico v srcu in živahnimi mislimi na slike v knjigi se je v 14 dneh slednjič vendar srečno spoznala s čredo malih črk. Ker je le redkoma ponavljala i-u, je tudi Mile ni mogel več

dražiti. Sicer so bili pa nekateri glasniki za njegov jezik popolnoma nerabni. Za ves živi svet ne bi izgovoril Batičev Mile besed: rdeča kapica, marveč: ldeča apica. — Zlata se je čutila že silno učeno. Zato je prosila mamo, naj ji zopet vrne knjigo s podobami, da bo v nji ponavljala velike črke. Dobila jo je. Sedaj so ji bile pa že vse podobice znane, zato si je tem lažje zapomnila oblike velikih črk. Lotila se je z njimi pametnic in pregovorov in — zmagala tudi te. Ko so se Veliko soboto vrnili zvonovi iz Rima, je slovesno prišla mami naznanit, da je prečitala vso knjigo, da zna — vse. Mama ji je zato obljubila dva krvavordeča pirha. Zlata je pa

kar zdrdrala, kakor se je naučila: „Pirhi — p. Ponižnost je lepa čednost. Peč je pozimi dobra reč.“

„Pa tudi sedaj je dobla leč naša peč. V nji pečemo — potice,“ je podal svojo modrost bratec Mile.

„Zlata, sedaj boš lahko bratca učila čitanja,“ meni mama Batičeva.

„Prav lahko, saj znam, vse znam.“

In ponosno kot rimski zmagovalci je korakala z abecednikom in s knjigo v podobami iz kuhinje v hišo, kjer je knjigi odložila na svoje mesto.

Mile je ostal v kuhinji in mečkal v rokah kosec testa ter zmagovito razlagal vrnivši se sestrici, da tudi „mi“ potice delamo. Seveda mu je poslej pomagala še Zlata. Med drugimi pogovori so se tudi domenili, da pojdejo o velikonočnih praznikih z mamo na vrt v senčnico, kjer bo Zlata poučevala svojega bratca v spretnem čitanju.

*

Prijetno popoldne je na velikonočni praznik. Batičeva mama je sedela v senčnici na vrtu. V naročju je držala Mileta, a Zlata je prinesla knjigo v podobami, da bo bratec v nji spoznaval poleg i-u še druge črke. Mislila je, da si jih bo Mile zapomnil že danes kar polovico, jutri še ostale, a potem bosta čitala skupno drug za drugim in drug pred drugim, kdor bo znal bolje. In znala bo Zlata gotovo. Kako ne, ko bo ona bratca naučila.

Odprto knjigo je položila mami na kolena kakor na mizo, in Mile se je čudil pisanim podobicam, ki jih ni še nikoli videl tako od blizu. Kar z rokama je ploskal, pa ne samo dlan ob dlan, marveč tudi po knjigi s podobami: po konjiču, po gradiču, po črešnjah in ptičkih, celo Zlati po glavi.

Resno, jako resno se je Zlata lotila dela. Mirila je in opominjala nemirnega učenca, ki je poskakoval v materinem naročju in pri vsaki podobici žvrgolel svoj i-u. Mala učiteljica je vpila: „I-gla-i, ura-u, gradič g, konjič-k, črešnja-č.“

Mile je ponavljal vsevprek: „Člešnja-i, onjič-u, igla-u, ula-i . . .“ in bil z rokami po vseh podobicah, ki jih je videl. Zlata se je jezila in svarila bratca ostreje. Ko jo je opomnila mama, da je še preotročji za tako resno delo, je deklica sama spoznala, da ne bo še kmalu učiteljica svojemu bratu. Njene najsmelejše nade so se raztopile v prazen nič.

Zahotelo se ji je na jok. Skozi solze je opomnila mamo, da je bila ona bolj pridna, zato se je pa tudi naučila.

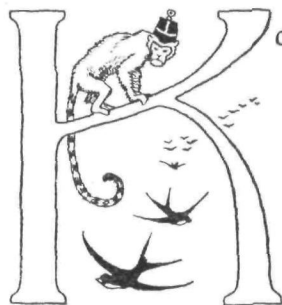
„Pridna že, pridna, to je res. Zlatica moja, toda, koliko truda in solz in žalosti je bilo tudi ob tvojem učenju, to si sedaj že pozabila. Prav je tako; saj sem tudi jaz.“

Še dolgo sta potem z Miletom gledala v knjigi pisane podobice. Bratec jih je bil srčno vesel, Zlata pa je mislila ob vsaki črki na vse težave, ki jih je imelo z njo prej, ko jo je dodobra spoznala. Kolikor črk, toliko povestic, mičnih, veselih, zakaj vsaki je bila Zlata junakinja in zmagovalka.

Res se je začelo za Batičevo Zlato s šolo tudi novo življenje, polno novih bojev, polno novih zmag.

PAVEL STRMŠEK:

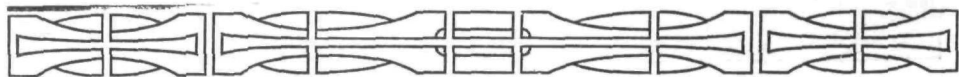
Cir in Grki.

omaaj je Cir premagal Lidijce in vjel njihovega kralja Kreza, že pošljejo Grki svoje poslanca k njemu v Sarde, češ, da mu hočejo biti pokorni pod tístimi pogoji, kakor so bili prej Krezu. Cir pa jim smehljuje reče:

„Ob morju je stal nekoč deček in videl v vodi mnogo rib. Vzel je piščalko in začel piskati, ker je mislil, da pridejo ribe na suho; toda ko je zapazil, da se je zmotil, je nastavil mreže in jih je mnogo vjel. Tedaj so ribe seveda skakale semtertja, a deček jim je rekel: Sedaj vam pa ni treba plesati, ker prej niste hotele, ko sem vam piskal.“

To pa jim je povedal zato, ker ga Grki poprej niso slušali, ko jih je prosil, raj odpadejo od Kreza in so se šele sedaj vdali Ciru, ko že niso mogli drugače.

V hroščevem letu.

1.

Rjavi hrošč, škodljivce vrste prve,
po našem drevja zdaj brneč zboruje,
rastlinam hude čase prerokuje,
kjer gospodari on, je malo mrve

Pod zemljo zleže si požrešne črve,
ki ogrc in podjed se imenuje;
tam krt jih lačni najbolj pokončuje,
so ljubi mu za jed ko nam postvrve.

Župan posestnikom so oznanili,
nabrati hroščev mernik mora vsaki,
potem se bodo z njim lepo menili.

Namečka mernik v kropovi namaki
županu hroščev dati smo sklenili,
ker letos v hroščih nismo siromaki.

2.

Pod hrast smo kocanogo povabili,
tja čopke moško same pricapljale,
in koklje s piščeti so pricincale,
na pasjo nogo nismo pozabili.

Oj, hrošči, slabo pač ste uganili,
ko vas zelene veje zapeljale,
misleč, da žir samo bi vam dajale —
tja v grob vas danes spravijo nemili.

Krepko potresle hrastove se veje —
oj, koliko pocepa doli žira!
Kokošja, pasja družba se zasmije.

Strasno v kokošjem goltu hrošč se vdira,
in Pazi*) ne pozna nobene meje —
glej, za županov mernik jih nabira.

—m—

*) Pes, ki mu je tako ime.

Anton Aškerc, slavni slov. pesnik, rojen dne 9. januarja leta 1856. pri Sv. Marjeti ob Rimskih Toplicah na Štajerskem, umrl dne 10. junija l. 1912. v Ljubljani. — Več njegovih pesmi je priobčenih v Ljudskošolskih in srednješolskih berilih (čitankah).

Želodek.

Čez poljano potovala
je poredna sapica
pa je stresla vejico:
„Tu imaš za godek!“ —
Z vejice je pal želodek,
a na nji ostala mu je kapica.

Zasmejale so se cvetke
in tako dejale:
„Tak? — Kje imaš kapico?
Mráz te bo pozimi! —
Teci, vjemi sapico,
jo za laske primi.“

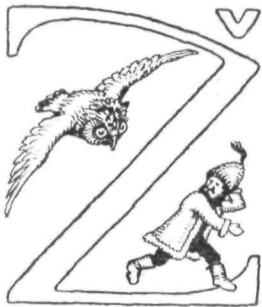
Prišle v polje so ženjice,
žele so rumeno žito,
kosci so kosili,
in pomirale cvetice —
živ pa je ostal želodek
vso jesen, vso zimo
z glavico odkrito.

K. Andrejev.

I. K. ERBEN*) — JOSIP GRUDEN:

Zlata pavka.

ivel je некоč kralj, ki je imel tri sine. Tako jih je imel rad, da bi jih ne bil dal za ves svet. Rad jih je imel dobri oče, rad; ali dobra mamica se jih ni veselila dolgo. Ubožica je nenadoma zbolela in čutila, da se bo morala od njih ločiti. Ko so uprav vsi trije stali okolo njene smrtne postelje, je dvignila glavo še enkrat in tako-le govorila:

„Otroci, zlati moji otroci — kako naj vas zapustim na tem svetu, kako naj se poslovim od vas! A ne žalujte, ne — jaz vas tudi po smrti ne pozabim. Nate, otroci moji, te-le tri orehe — slehni večer si jih zagrebite v pepel, dobro vam bodo služili,“ in ko je bila to izgovorila, je izdihnila.

Zaplakali so trije sinovi, zaplakal je mož, zaplakala dežela po dobri kraljici.

Ali na svetu je vse minljivo — kralj je čez leto dni nehal žalovati in se je zopet oženil. Dobil je lepo ženo, a sirote niso dobile matere, ampak le mačeho, ki so o nji govorili, da je čarovnica. In res ni bila samo mačeha, temveč tudi čarovnica; zakaj nič je ni tako ozlovoljilo, kakor pogled na tiste tri dobre kraljeviče. „Le počakajte,“ si je mislila, „saj ne boste tu dolgo kaše pihali!“ Takoj zvečer, ko so legli spat, je mačeha hodila, lazila okolo sobe, v kateri so trije kraljeviči spali, prisluškovala, trkala na vrata: „Ali spite, ali slišite, vi mladi kraljeviči!“ Pa ti so že spali, ali tisti trije orehi, ki so jih zagreblji v pepel, kakor jim je bila naročila mati, so odgovarjali: „Ne spimo, poslušamo, uganke si dajemo!“ In čarodejka je odšla z dolgim nosom.

Naslednjo noč je zopet prišla čarovnica z velikim nožem. Prisluškovala je ob vratih — a vse tiho kakor v grobu. „No, zdaj gotovo že spiyo,“ si je mislila; a zavoljo večje varnosti je vendarle potrkala: „Ali spite? Nič ne slišite, vi mladi kraljeviči!“ In orehi so se tedaj zopet oglasili: „Ne spimo, poslušamo, zastavice si stavimo!“ — „Pa vendar ni zdaj grom zabobnel! Tukaj mora biti nekaj drugega,“ je premišljala mačeha.

Kadar pa drugi dan ni bilo več kraljičev v čumnati, se je ukradla vanjo mačeha in ondi vse obrnila — samo v peči ne. Pa toliko, da je stopila od peči, že ji je nekaj udarilo v nos — pa je vohala in vohala. „Aha,“

*) Karel Jaromir Erben, rojen leta 1811. v Miletinu, se prišteva k najbolj zaslužnim možem češkega narodnega slovstva. Že kot petindvajsetni mladenič je začel nabirati narodne pesmi in pravljice in tej svoji misiji je ostal zvest do smrti († 1870. l.). Njegove „Kytice“ pričajo, kakšne bisere češke narodne poezije je otel pozabljivosti. Iz večnolepe narodne pesmi in pravljice so zajemali vsi poznejši veliki pesniki češkega naroda, in sicer Neruda, Vrchlicky i. dr. — Češki narod dobro ve, kaj mu je bil I. K. Erben in zato so ga lani ob stoletnici njegovega rojstva tako proslavljali. Vsi listi so bili polni hvale in slave za češko slovstvo toli zaslužnega velikega genija.

je dejala, „kaj zlomka je v tem pepelu? Pa le počakaj, jaz ti že posvetim!“

Tretji večer je dala v peči zakuriti, tako da je tudi miši z doma preplašila, a mili orehki so se pekli in goreli. Prišla je k vratom, prisluškala, ali nič ni bilo slišati. Potrkala je: „Ali spite, ali slišite, vi mladi kraljeviči?“ — „Ne spimo, poslušamo, zastavice si stavimo!“ se je oglasil potihno eden onih treh orehkov, ki ni bil še popolno stlel. Sam Bog, da ni peklenšček čarovnice od same jeze takoj pograbil — odšla je in si pod brado mrmrala: „No, pa saj boste kmalu tam, kjer muh ni, samo da si ta-le nož nabrusim!“ Kmalu se je vrnila z nabrušenim nožem in je prisluškala, trkala, klicala, ali nič se ni odzvalo; tedaj je tiho odprla vrata, se priplazila k postelji in „resk!“ je vsem trem — enemu za drugim — odrezala glavo in mrtva trupla zavlekla v zadnjo čumnato, kamor je hodil kralj na leto samo po enkrat.

Naslednje jutro so iskali, begali po gradu na vse strani, a nihče ni vedel, nihče ni čul, kam so kraljeviči izginili. Ubogi kralj ni vedel, kaj bi same žalosti.

Ko je čez nekaj časa tista čarovnica ravno pometala kraljevo čumnato, je priletela na okno pavka in silila v stanico — „Aha, ti grdoba grda, ali se mi pobereš!“ je kričala nanjo in jo izganjala z metlo; ali kralj ji je dejal: „Oh, ne podi te lepe stvarce; rajša jo pusti noter, se bom vsaj kratkočasil z njo“ — pa je odprl okno. Mila pavka je prišla k njemu, mu dela s kljunom cvetko v roke ter začela peti:

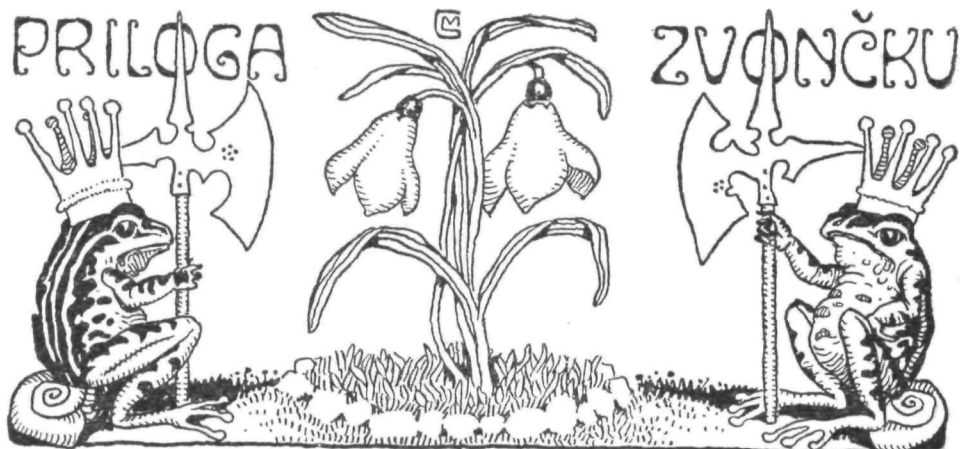
„Sedla pavka tik gospoda,
tri novice mu prinesla:
Njega siní so zaklani —
tam ležijo v izbi, kamor
pride on le enkrat v letu;
sem prinesla mu mazila,
ki izleči jim koščice!“

Tako je zapela, pa odletela.

Kralj je v mislih začudeno zrl za njo; prišlo mu je na misel, da to vsekako ni bila pavka, ampak da je to morala biti njegova uboga žena. Hitel je nato v ono sobo, kjer je v resnici dobil svoje tri sine zaklane. Natrl jim je grla z ono cvetko, in trije sinovi so še krepkejši skočili na noge. — „Hvaljen Bog, ali gorje onemu, ki je to učinil!“ In takoj se je zvedelo, da ni mogel tega nihče drugi storiti, kakor sama kraljica; zakaj le ona je imela ključe od sobe. Ves jezen je dal kralj kraljico zgrabiti. Hlapcem pa je velel: „Privedite na dvorišče štiri najbolj iskre konje, privežite jim ta nestvor na repe, naj jo razneso na vse štiri strani sveta.“

Kakor je rekel, tako se je zgodilo: štiri konje so privedli; privezali so jim na repe kraljico, in od mile čarovnice ni ostalo toliko, kar je za nohtom črnega. — Od tistega časa se kralj ni več oženil, le svojih treh sinov se je radoval in je kraljeval in kraljeval, dokler ni umrl.

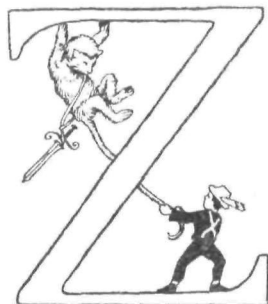
JOS. VANDOT:

Desetnica.

Planinska pripovedka.

(Konec.)

V.

ačudeno je pogledala Lenčica okrog sebe, ko se je prebudila. Videla je, da leži v koči na postelji. A pod sabo ni čutila trde slame, ampak mehke pernice. Dvignila je glavo in se je ozirala po koči. Bilo ni žive duše nikjer. Tihota je vladala kroginkrog. — In Lenčica se je dvignila še bolj. Čudno, da je ne boli noben ud. Saj je vendar zdrknila z ozke police v globoki, črni prepad. Pa se ni pobila? — Čudno, čudno se je zdelo to Lenčici. Naposled pa se je celo

domislila, da je nemara že umrla in da se je zdaj zbudila na drugem svetu. Toda, to ni mogoče. Saj leži zdaj v borni koči na mehki postelji.

In zmigala je Lenčica z glavo. Takrat pa so se odprla nalahko vrata, in v kočo je pogledal orjak. Ko je videl, da se je Lenčica že prebudila, je stopil bliže. „Oj, da si se le prebudila!“ je rekel prijazno. „Dolgo si spala, dolgo — že tri dni.“

„Povejte mi, stric orjak, kako je to mogoče, da se nisem pobila v črnem prepadu?“ je vprašala Lenčica. „Saj sem zdrknila z ozke police, ko sem rešila ubogo jagnje. Saj vem, da sem padla in sem izgubila hipoma zavest.“

Nasmehljaj se je orjak. „Resnično si padla, Lenčica“, je odgovoril. „A prestregli smo te mi, da se ti ni zgodilo nič žalega. Veš, mi sami smo postavili jagnje na ozko polico. Hoteli smo te izkušati, če imaš res zlato srce. Tudi Jelko smo izkušali. A Jelka ni hotela rešiti jagnjeta, ampak je pustila,

da se je prekotalilo v globočino. A ti, Lenčica, si rešila jagnje in si tvegala svoje življenje. Zato blagor tebi, ker imaš zlato srce! — Vstani zdaj, Lenčica, in obleci praznjo obleko.“

Rekel je orjak tako in je odšel iz koč. Lenčica pa je vstala in se je oblekla praznje, kakor ji je naročil orjak. Pač se je čudila njegovim besedam; toda slušala je takoj. Ko se je oblekla, je stopila ven pred koč. V senci je zagledala tam pogrnjeno mizo, ki se je kar šibila pod težo najboljših jedil. Vsa posoda pa se je svetila in je bila iz čistega zlata.

Začudena je obstala Lenčica. „Kaj pomeni vse to?“ se je povprašala. Toda ni si vedela odgovora. Še je stala tam in se je čudila, ko so prišli nenadoma bratje orjaki. Oblečeni so bili v žametaste obleke, ki so bile obšite z blestečimi biseri. Narahlo so prijeli čudečo se deklico, pa so jo posadili za mizo.

„Le nikaar se ne čudi in ne boj se,“ je govoril orjak, ki je bil podoben onemu beraču, kateremu je dala Lenčica rumene potičice. „Glej, zate smo pripravili to pojedino, zate, ker si dobra in pridna deklica. Spoznali smo takoj tvoje zlato srce. Veš, jaz sem bil oni berač, ki si mu podarila rumene potičice. Ugajala si nam, ko si rešila gizdavo Jelko, dasi te je vedno trpinčila. Nisi se ustrašila smrtne nevarnosti, ko si šla rešit ubogo jagnje. In tedaj smo sklenili, da ti poplačamo bogato vse. Zakaj človek, ki ima zlato in usmiljeno srce, dobi naposled nagrado in srečen je potem vse svoje življenje. Ti, Lenčica, si uboga desetnica, ki mora v svet, da ne nakoplje domu nesreče. Toda mi te pošljemo nazaj domov. Lepo in srečno boš živela tam s svojimi starši in sestricami. Ne bo k vam nesreče, ampak smejala se vam bo sama sreča.“

Radost se je svetila Lenčici na obrazu, ko je čula take besede. Oj, domov pojde zdaj, domov pojde! K ljubim staršem, k dragim sestricam pojde. Pri njih ostane vse dni in se ne loči nikoli od njih. Oj, sreča, oj, radost! Kaj niso dejali dobri bratje orjaki tako? Da, rekli so tako, in gotovo se zgodi tako.

In smehljala se je Lenčica, ko je sedela za bogato obloženo mizo in je zobala najslajše slaščice. Oj, bilo ji je tako radostno v srcu, kot še nikoli. Domov pojde — k ljubim staršem pojde in k dragim sestricam! — Pa se je smehljala zato veselo in je bila srečna, kot nihče na svetu.

Bratje orjaki so jo gledali in so veselo kramljali z njo. Jedli so z njo mehke slaščice in so pili rujno vince. Solnce se je nagibalo k zatonu, ko je zazvončkljalo nekaj v grmovju. Razdelile so se veje, in na zeleno senožet sta stopila dva velika jelena. Uprežena sta bila v voziček, ki je bil ovenčan z rdečim ravšjem. Prihitela sta jelena preko senožeti in sta obstala kraj mize.

„To sta jelena, ki te popeljeta domov,“ so dejali bratje orjaki. „Kakor hitro zatone solnce, te popeljeta po varnem potu k domu“. — Vstali so orjaki, in tudi Lenčica je vstala. Mnogo krasnih, blestečih darov so položili orjaki v voziček. „To vse je tvoje, Lenčica-desetnica,“ so rekli. „Veš, da ne boš trpela pomanjkanja — ne ti, ne tvoje sestrice!“

Zahvaljevala se je Lenčica s solznimi očmi. Zdelo se ji je, kakor da sanja. Glej, vse je prišlo tako nenadoma, tako hitro, da ni mogla doumeti vsega. Bog ve, pa če je tudi vse res? Toda Lenčica je videla in spoznala, da se ne moti, da je vse res.

Tedaj pa je zatonilo solnce, in snežniki so zažareli. Bratje orjaki so posadili deklico na voziček. Še enkrat so ji segli v roko in so ji govorili za pot prijazne besede. Tedaj pa se je spomnila Lenčica ovac. Dvignila se je na vozičku in jih je poklicala. Od vseh strani so privrele hipoma beketajoč bele ovce in so se gnetle okrog vozička. Vsako je pobožala Lenčica po glavi; potem pa se je obrnila k bratom orjakom.

„Hvala vam, bratje orjaki!“ je izpregovorila, in solze so ji zablestele v obeh. „Hvala vam za vse!“ — Več ni mogla reči; samo gledala jih je hvaležno in jim je stiskala roke.

„Cin, cin,“ so zapeli zvončki, in jelena sta potegnili za voziček. Zdrčal je preko senožeti, urno in lahko, kot drobna ptička v višavi. Še enkrat se je ozrla Lenčica nazaj. Tam gori so stali bratje orjaki in so migali v slovo. Zadaž za njimi pa so se dvigali snežniki, in njihovi vrhovi so žareli v zlatu zahajajočega solnca. — — —

Tisti večer je vladala velika žalost na Bregarjevem domu. Ravno je bila odšla sosedova Jelka. Pravila jim je o treh bratih orjaki in o težkem življenju tam gori. In mislili so tedaj vsi in so vzdihnili: „Uboga Lenčica! Tudi ona trpi zdaj in je tako žalostna!“ — Tako so mislili na Bregarjevem domu. Odšla je sosedova Jelka, in ostali so sami doma. Niti leščerbe niso prižgali. Mesec je svetil v izbo, kjer so sedeli Bregarjevi žalostni in potrti in so žalovali po svoji ubogi Lenčici. Mrtva tišina je vladala kroginkrog.

Sredi te tišine pa so se oglasili hipoma jasni glasovi, kot bi zvonili nekje v daljavi lepo ubrani zagorski zvončki. Vsi so dvignili glave, pa so poslušali. Zvončkanje je prihajalo vedno bliže; šlo je mimo oken in je utihnilo kar hipoma. In takrat se je začul zunaj glas, ki je zaklical veselo: „Oče, mati! Ljube sestrice!“

Planili so Bregarjevi na noge. Hiteli so ven iz hiše in so obstali na pragu. Gledali so na trato, ki so jo jasno razsvetljevali mesečni žarki. Čudili so se in niso mogli verjeti lastnim očem. Glej, na trati je stal voziček; ves je bil okrašen z rdečim ravšjem, in pred njim sta stala, uprežena v bleščeče oje, dva velika, vitka jelena. Na vozičku pa je sedela deklica. Veselo se je smehljala in je gledala na Bregarjeve.

„To je Lenčica!“ je zaklicala naposled mati. Že je hotela hiteti k hčerki; a takrat je skočila Lenčica z vozička. Priletela je k materi in se je je oklenila okrog vrata. — „Lenčica je,“ so govorile sestrice in so radostne skle pale roke. Obrnila se je Lenčica k njim. Stiskala jim je roke, pa je govorila venomer:

„Drage sestrice, pa se vidimo spet, kaj? Ali vam nisem rekla, da se vidimo kmalu? Zdaj pa ostanemo vedno skupaj in bomo vedno vesele.“

Lenčica je stopila k vozičku. Zlate darove je snemala z vozička in jih je polagala materi v predpasnik. Oj, bilo jih je mnogo, da so se čudili

Bregarjevi neprenehoma. Razumeti niso mogli tega in so mislili, da sanjajo krasne sanje. Tipali so z rokami zlate darove in so morali naposled verjeti, da ne sanjajo, ampak da je vse gola resnica. Lenčica pa jih je gledala in se jim je sladko smehljala.

„Cin, cin,“ so zazvončkljali zvončki hipoma. Obrnila sta se tedaj vitka jelena in sta odbrzela po poti. Gledali so Bregarjevi za njima, dokler nista izginila tam gori na pašniku. Svetlo je svetil mesec, in modra Pišenca je pošumevala tam na produ. Še se je glasilo jasno zvončkljanje. Toda prihajalo je tiše . . . tiše in je naposled popolnoma utihnilo . . .

* * *

Resnično je bila vesela sosedova Jelka, ko je zagledala Lenčico. Ni se mogla več ločiti od nje. Pripovedovati ji je morala Lenčica, kako ji je bilo tam gori na senožeti pri bratih orjakih. In Lenčica je pripovedovala, Jelka pa je poslušala. Izpremenila se je bila gizdava Jelka popolnoma. Nič več ni bila hudobna in trdosrčna; nič več ni bila prevzetna in domišljjava. Ej, dobro se ji je vtisnilo v srce bridko življenje tam gori na senožeti. Zato pa se je tudi izpremenila in se je poboljšala. Veseli so bili zato njeni starši, in zato so jo ljubili zdaj vsi po zagorski vasi.

Krasno in veselo življenje je prišlo zdaj na Bregarjev dom. Sreča se jim je smehljala kroginkrog, in bridkih dni ni bilo k njim. Rasla je blaginja, in zlati darovi bratov orjakov so rodili tisočere sadove. Da, lepo življenje so živeli na Bregarjevem domu.

Lenčica-desetnica se je zdaj vedno smehljala. Videla je, kako so doma vsi veseli in zadovoljni, pa se je sladko smehljala. Z Jelko sta sedeli za hišo na vrtu. Govorili sta o rožni senožeti tam pod strmim Prisankom, o bratih orjakih sta govorili. Gledali sta na bele snežnike in sta se imeli radi. Na visoki jablani pa je sedela tedaj zlata ptička. Zlata ptička pa je bila sreča. Lepe pesmi je prepevala zlata ptička, da se je smehljaj ves krasni vrt, da se je smehljalo deklicama drobno srčece . . .

CVETKO GORJANČEV:

Desetnica.*)

(Gledališka igra)

I.

Grajska soba. Na levi vrata. Zadaj dve okni. Ob levi steni omara. Na sredi miza, okrog stoli in divan.

Graščakinja

(sama, sloni na divanu)

O, Bog, ti moj Bog, pač zakaj, zakaj

Ti mene bičaš, pokoriš tako?

*) Danes končujemo prelepo planinsko pripovedko o desetnici, obenem pa priobčujemo to gledališko igro, ki na drug način opisuje usodo uboge desete sestre. Uredn.

Ah, one kletve davne — še zdaj
je sad in nasledek grenki to? —
Dekle sem še bila. Igrala sem
na vrtu se z belimi golobki
in kitila nedri sem si in lase
z rožic rdečih dišečimi popki.
In kosčke sem kruhove kužku dajala
in z razposajenim se smehom smejala.
In prišla je k vrtu po zložnem pobočju,
ah, vdovica mlada s sinkom v naročju,
in detece kako je, oh, plakalo,
pač kruhka je gladno čakalo,
in mati je, mati jedna jokala,
ker ni ga imela, da bi mu ga dala.
Pa stopi k ograji in s strahom veli:
„O, gospica, bi tako dobri bilí,
pa kruha drobtinico bi podarili
za dete, ki užilo dva dni že ni
ni gorke ni druge nikakšne jedi!“
Ah, kako je glas bil njen proseč!
A jaz sem huda zagodrnjala,
obrnila se in se zasmejala,
in tujka odšla je jokaje preč.
In prišla za njo je stara ženica,
vsa suha in vsa kot smrt koščena,
šibila starosti se noga je njena,
in tresla se njena je suha desnica;
pa dvignila to je desnico visoko
in izpregovorila je veličastno:
„O, le poglej, prevzetnica, tja gor,
tja gor na tisti beli dvor!
Oj, saj jih imela boš devet
in vso to dolino zelenih polj:
pa dasi imela ti ves bi svet —
ti srečna ne bodeš nikol! . . .“
In zdaj imam devet belih gradov
in vso dolino polno polja —
ah, in nesrečna je duša moja
in srce moje je polno gorja.

Alenčica

(pride.)

Oj, mamica, že spet ste žalostni,
pa kaj vam je, mamica, zmeraj, kaj?
Oj, pridite malo venkaj na vrt

in ven na izprehod v zeleni gaj! —
Pa kruhka mi dajte, mamica,
tako sem že gladna sedaj!

Graščakinja

(vzame iz omare kruh, ga ureže in ko ga podaje hčerki, zajoče.)

Alenčica.

Pa kaj vas še vprašam, mamica moja:
zakaj se vedno jočete,
ko kruha mi dati hočete,
vi mamica zlata moja?

Graščakinja.

Kako bi se ti ne jokala
jaz tvoja uboga mamica,
ker morala v desetino boš,
v desetino od doma v beli svet,
glej, danes izpolnila devet si let.

Alenčica.

Pa, mamica, ne jokajte, moja,
morda pa pojde katera druga.

Graščakinja.

Le pojdi, hčerkica, in se igray;
da ne bi nobena šla, Bog mi daj!
(Alenčica in mamica se poljubita, in Alenčica odide.)

Graščakinja

(sama, omahne na divan).

Ptička

(prileti na odprto okno, sede nanje in zapoje, držeč v krempljčkih prstan.)

Oj, peci, peci povanjčico,
popotnico za desetnico,
in vpeci ta zlati prstan v njo!
Razreži povanjčico v kosov deset
in vsakega eni hčerki daj.
Katera ta prstan dobila bo,
ta pojde desetnica z doma v svet!

(Izpusti prstan in odleti.)

Zagrinjalo pade.

*

Pod večer, kake tri ure potem. — Ista soba. Na stolu pripravljena culica. Krog mize stoji vseh deset sestrá in mati, ki deli kose. Ko ugrizne desetnica prvič, ugrizne prstan. Vse preblede in vsaka — razen desetnice — omahne na stol.

Graščakinja

(omahne na divan).

Oh, jaz najnesrečnejša živa stvar!

Desetnica

(si jokaje slači lepo belo obleko in oblači raztrgano ter razpusti lase in stopi pred mater.)

Pa Bog vas obvaruj, mati moja,
in Bog vas obvaruj, devet sestrá!
In Bog te obvaruj, beli grad,
ti moj nesrečni rojstni dom,
saj nikdar več te zrla ne bom!

(Vse sestre ji padejo krog vratu, a ona se iztrga in odhaja skozi vrata, in sestre strašno plakajo za njo.)

Graščakinja

(se burno dvigne in skoči k oknu).

Alenčica, Alenčica,
ti zlata moja hčERICA,
o pojdi, pojdi ti nazaj,
pa najstarejša ide naj,
ki je pri pameti že vsaj!

(Spet omahne nazaj.)

Zagrinjalo pade.

II.

Gozd. Mrak. Nevihta se bliža.

Desetnica

(culo v eni roki, v drugi robec, ki si z njim briše solzne oči).

Pozdravljen mi, gozd ti zeleni, pozdravljen!
Oh, žalostna moja je duša nocoj;
pretrudna že glava in noga je moja;
o, daj mi, ti gozd zeleni, pokoja,
saj ni mi ga mogel dati dom moj!

(Pride pod bukev, obstane in jo ogovori):

Oj, bukev, ti bukvetica, dobra kumica,
na vrtu imeli smo tako doma:
mogočna, in krona nje — kakor tvoja,
in tamkaj pod njo se igrali smo! —
O, naj si desetnica tu odpočine
in naj obudi si pod tabo spomine,
presladke spomine, ki zdaj so grenki,
in trudna ob tvojih naj nogah zaspi!

Bukev

(zašumi in se zaziblje v vejah).

Desetnica, oj, sirotica,
le pojdi od mene, le beži naprej:
glej, teh košatih, mogočnih vej,
glej, mojega tega stoletnega debela!
Pa nevihta nocoj divjala bo,
nocoj bo hudo treskalo;
in ko bo prvič treščilo,
bo precej vame treščilo,
in tebe z mano ne bilo bi več,
oj, pojdi, desetnica, pojdi preč!

Desetnica

(gre pod drugo drevo, pod hrast).

Oj, hrast, ti hrast, predobri kum,
li pod tabo zavetja dobila bom
uboga, jaz sirotna desetnica,
ki nima ga dati mi rojstni dom?
Tak hrast je na našem vrtu stal;
igrali smo se in se nam je smejal,
smejale se je in mogočno šumel,
in peli smo, pa še on je pel ...
O, naj si desetnica tu odpočine
in naj obudi si pod tabo spomine,
presladke spomine, ki zdaj so grenki,
in trudna ob tvojih naj nogah zaspi!

Hrast

(se zgane v vejah in zašumi).

Desetnica, oj, desetnica,
le pojdi od mene, le beži naprej:
Glej, teh košatih mogočnih vej,
glej, mojega stoletnega debela!
Pa nevihta nocoj divjala bo,
nocoj bo hudo treskalo;
in ko bo drugič treščilo,
bo precej vame treščilo,
in mene in tebe ne bilo bi več,
oj, pojdi, desetnica, pojdi preč!

Desetnica

(pride pod tretje drevo, pod gaber).

Oj, gaber, ti gaber, predobri kum,
li pod tabo zavetja dobila bom,

uboga jaz bedna desetnica,
ki nima ga dati mi rojstni dom?
(Zajoka in trudna sede.)

Gaber

(mirno in tolažljivo).

Tako je Mati božja prišla
pod mene in me je prosila,
da smela prenočiti bi pod mano
z bežečo družinico ubožno svojo.
Pod mano res prenočili so,
pod mano si odpočili so.
In ko so naprej odhajali,
razprostrl je Jezušček male roke
in blagoslovil me je tako,
da nikdar ne bo vame treščilo.
Zato le, desetnica, tu zaspí,
le tu pod mano si odpočij!

Desetnica

(odloži culico in zaplače).

Moj oče ima devet belih gradi,
in v vsakem ena hčerka mu spi,
a deseta hčerka Alenčica,
prav kot da njegova ni hčerka ta:
za njo pač oče nima ga dvora
in v dvoru nobenem ni zanjo prostora,
po šumah, po črnih, se klatiti mora
in išče nočišča kot divja zver
po šumah, po divjih, ko pride večer ...
Ne zavidam vam sreče, sestrice moje,
pa kaj zagrešilo je moje srce:
zakaj mi je toliko zla pretrpeti,
zakaj se jaz klatiti moram po sveti? —
Oh, kje že za mano moj dom leži,
in v gozdu tu v noči Alenka sedi,
ah, črna, tako črna in strašna je noč;
opešala moja mi slaba je moč,
in ni je stezice, ne vem, kam naj grem,
da pridem pod streho k dobrim ljudem —
jaz najbolj nesrečna na svetu vsem!
(Leže na roko in zaspí.)

I. vila

(pride belo oblečena).

Oj, dete prebedno, kje je tvoj dom?
Li zašlo si in ne znaš od tu,

li zašlo si in ne znaš domu,
kjer otec in majka te čakata,
morda iščeta te in plakata?

(Pride druga vila.)

I. vila

Glej, deklica bedna, izgubila se je.

II. vila.

O, ni se izgubila in ni zašla
v gozdu tukaj deklica ta,
ker to je Alenka, desetnica,
iz belega grada je doma:
gorje mu, gorje mu, ki je proklet,
gorje mu, ki mora s prokletstvom v svet!

(Vihra se hujša, a vili ščitita desetnico s krili.)

Zagrinjalo pade.

III.

Sedem let po odhodu Alenke z gradu. Soba kakor skraja, samo brez
omare in z zelenjem okrašena in razsvetljena, pripravljena za svatbo.

Okolo miz svatje: devet sestrá, ki so neveste, in njihovi ženini ter oče
in mati in drugi svatje.

Svat.

Dovolite mi, da dvignem čašo
ter parom veselim napijem z njo:
Bog živi neveste — sestrá devet.
Bog ženine živi — bratov devet,
Bog živi očeta in mater vas,
Bog živi pa tudi svate nas!

(Vsi trkajo, se smejo in pijo.)

Desetnica

(pride raztrgana s culo; ne spoznajo je. — Vsi se ozro po njej, a spet
vstran ter se dalje veselo pomenkujejo in smejo, le mati stopi pred njo.)

Graščakinja

(skoro nevoljno).

Kaj iščeš todkaj, deklica?

Desetnica.

Oh, kaj vas prosim, zlahtna gospa,
če bi pri vas prenočila,
če bi prenočila nocoj pri vas,
utrujena sem, in noč je in mraz.

Graščakinja.

Le pojdi, le pojdi v božjem imenu,
ne morem te prenočiti nocoj:

glej, poln ves svatov dom je moj,
ker hčere, glej, moje svatujejo!

Desetnica.

Pustite me tukaj, žlahtna gospa,
da svatbo vašo videla bom
in luči razkošne in zali dom,
pustite me, prosim, žlahtna gospa!

Graččakinja.

Le pojdi, le pojdi v božjem imenu,
pri nas ne moreš ostati nocoj!

Desetnica

(se obrne in zaplače. S povzdignjenim glasom):

O, Bog vas obvaruj, mati moja,
in Bog vas obvaruj, devet sestrá,
in Bog vas obvaruj, otec moj,
in Bog te obvaruj, beli grad,
saj videla sem te zadnjikrat!

(Odide.)

(Graščakinja pade na tla kot mrtva. Graščak pade in omedli.)

Sestre

(preplašene zaplakajo):

Nazaj, nazaj, o, Alenčica,
nazaj, ti naša sestrica!

Desetnica

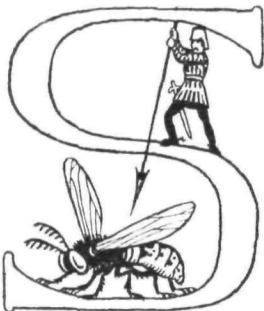
(odzunaj):

Jaz nikdar več nazaj ne grem!
Med veliko zmešnjavao pade zagrinjalo.

K. STR.:

Sladorni trs.

Sladorni trs je trava. Bičevju podobne bilke so 3 do 4, časih celo do 6 m visoke. Korenika je vozlasta. Iz nje izraste 10 do 12 bilk, ki so 3 do 5 cm debele in katerih celice so napolnjene s sočnatim mozgom. V tem mozgu je največ sladkorja, a tudi sok iz drugih delov rastline ima precej sladkorja. Domovina sladornega trsa je Vzhodna Indija. Od tu so ga razširili po vseh tropičnih deželah. Njegovo pridelovanje sega samo do 30° severne širine. Izjemo dela samo Španija, kjer ga pridelujejo celo do 37° severne širine. Vrste sladornega trsa so: vijoličasti, ki ga goje v Zapadni Indiji v svrhu pridelovanja ruma; otohaitični trs, ki je najbogatejši po sladorni vsebini.

Ta trs je prinesel Bougainville iz Otohaite na Antile. Najvažnejše dežele za sladorni trs so v Ameriki: Kuba, Portoriko, Brazilija, Združene države; v Aziji: Java, Prednja in Zadnja Indija, Kina, Filipini, Formoza; v Afriki: Egipet; v Avstraliji: Havai i. t. d. V Evropi ga sade samo na Španskem.

Prej so rabili samo sladorni trs za pridelovanje sladkorja, dandanes pa rabijo v veliki množini tudi sladorno peso, ki daje na leto 20 milijonov stotov sladorja.

Za sladorni trs mora biti gorko, vlažno podnebje in rodovitna, mokrotna zemlja, ki jo skrbno pognoje. Potem odrežejo od zgornjega steblo-

vega dela paličice, ki jih 20 cm globoko in 60 cm narazen potaknejo v zemljo. Iz teh vzraste nov trs, ki se drži več let, ako ne zmrzne.

Žetev se začne, preden začne trs cveteti, kar se pozna po tem, da postanejo spodnji listi rumeni. Najprvo potržejo liste, potem odrežejo stebela nad korenino in razrežejo. Tako razrezane vržejo v valjčne mline, kjer iz njih iztisnejo sladorni sok, ki ga potem navrnejo v kotle. Nato mu prilijejo nekoliko vapnovnega mleka, da odpravijo beljakovino in razne kisline, ter se vse to kuha. Peno, ki ima mnogo nečistega, skrbno odpravijo. Gost sok je postal sirup, ki ga spravijo v lesene posode, kjer izkristalizuje sladkor. Tega denejo v sode z luknjastim dnom. Skozi luknje odkapa sirup ter ostane samo sladkor v sodu, ki ga potem dalje razpečavajo.

Morje.

1.

So zapeli
vali pesem
v morja valovitem,
so zapeli
o zakladu
potopljenem, skritem.

Daleč, kjer
zahaja solnce,
ta zaklad počiva,
z njim milijone
jasnih upov,
sladkih sreč tam sniva. —

Moja misel
kot čolniček
plava v tuja morja. —
Kak veselo
se smehljajo
ji na pot obzorja . . .

2.

Morje se budi, se drami,
skozi jutro gre pozdrav,
v dalji zlat cekin prihaja,
kot bi angel spel z višav.

Morje dahne, se nasmehne,
v prsih pesem zašumi,
ki v akordih svežih, tihih
vrhu valov zakipi. —

Morje struna — vetre lok je,
solnce zlato pa igra . . .
Kam, čolniček, plavaš v daljo —
saj je sreča tu doma! . . .

3.

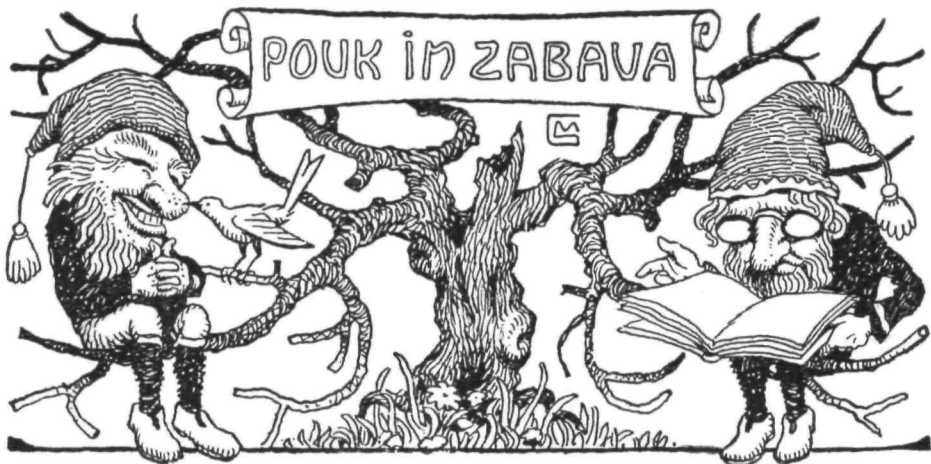
Morja sem slišal valovanje
kot duš otožnih šepetanje,
sem slišal njega tihi spev,
in v srcu vstal mi je odmev:

Oj, morje, morje, daleč hodiš,
ljudi k zakladom sreče vodiš,
in sreča je, in sreče ni —
le malo vrača se ljudi.

Ti brata si mi odpeljalo,
za srečo v boj si ga pozvalo,
podlegel je — nazaj ga ni —
ah, morje, njega vrni mi! . . .

Tone Rakovčan.

Kaj mara za novce!

Skoraj veselo.

Narodna.

Priredil Iv. Kiferle.

Kaj ma - ra za nov - ce, gra - do - ve, ze - mlje, kdor sre - čno o -
 Saj nje - mu od - pi - ra vi - jo - li - ca cvet, slad - ko - sti na -
 Ga sa - pe pi - hlja - jo, na - pa - ja ga vir, pri - ja - zno mig -

ču - va ne - dol - žno sr - ce, kdor sre - čno o - ču - va ne - dol - žno sr - ce!
 bi - ra o - bi - lo mu svet, slad - ko - sti na - bi - ra o - bi - lo mu svet.
 lja - jo mu zve - zdi - ce mir, pri - ja - zno mig - lja - jo mu zve - zdi - ce mir.

Dobro jutro.

Giblivo.

Uglasbil Sim. Punčah.

Lah - no gi - ne gro - za tmi - ne. Pe - te - li - nov glas
 Mrak se vr - ne v ja - me čr - ne, v tem - no zem - lje dno;
 Sko - zi vra - ta ne - ba zla - ta zo - ra pri - bli - šči;

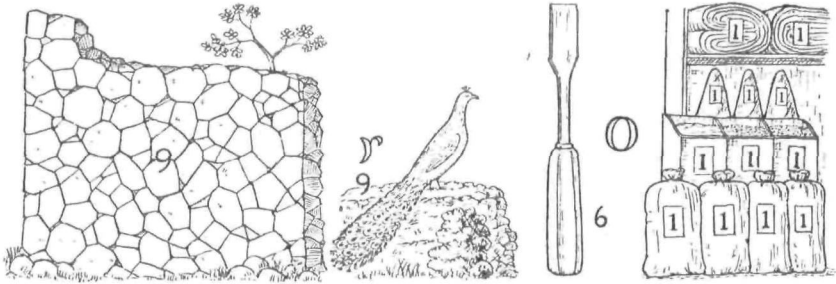

dra - mi ti - ho vas: do - bro ju - tro!
 zve - zde ga - sne - jo: do - bro ju - tro!
 ne - bes r - de - či: do - bro ju - tro!

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec*.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Za VI. številko prepoznano prijavitelj rešili besedne naloge v V. številki „Zvončka“: Cirila Brezovnik, učenka v Celju; Tatjana, Vlasta in Vidka Horvat v Ptuj; Alfonz Stritar, Konrad Šegula, Jožef Čretnik, Jožef Regoršek, J. Cerovšek, Štef. Gajšek, Marija Drobnak, Marija Metličar, Marija Šošter, Rozalija Čebular, Marija Dečman, Franica Goleš, učenci in učenke pri Sv. Vidu pri Grobelnem; Vladko in Milica Valenčič v Trnovem na Notranjskem.

Razlaga „Praznega strahu“ v šesti številki.

Igor Rosina, prvošolec v Mariboru, nam je poslal to-le pesemco:

<p>Sin:</p> <p>Oče, oče, kaj je to? Volk naju čaka pod goró; svetle ima on oči, gobec mu odprt reži!</p>	<p>Oče:</p> <p>Kaj ti, dečko, govoriš? glej, da mi ne obnoriš! Kar ti vidiš, star je štor, prideva do njega skor.</p>
--	---

Podobo so še prav razložili: Cirila Brezovnik, učenka v Vojniku; Božena Šotola, učenka v Idriji; Stanko in Boris Samsa, učenca v Ilirski Bistrici; Milena Rosina v Radečah pri Zidanem mostu.

Čaša tvoja je — življenje tvoje!
Vlivaj vanje vsak dan dela dobra,
dela slavna za rojake svoje,
za rojake in za domovino!
Zlega čina pa ni ena kaplja
v čašo nikdar ti ne kani to!

Truplo tvoje pač strohni v gomili,
ali čaša tvojih del ostane!
Narod tvoj bo pil iz čaše tvoje,
s pitjem njenim bode se napajal —
v delih svojih živel sam boš večno! . . .

Anton Aškerc: Čaša nesmrtnosti.

☐☐ KOTIČEK GOSPODA ☐☐ DOROPOLJSKEGA

Ptičicam!

Med vsemi živalmi, karkoli jih živi na svetu, so nam ptičice najljubše. Kako žalostno in pusto bi bilo, ko ne bi bilo ljubih ptičic Veliko nam koristijo s tem, ker uničijo škodljive živalce. One prebrskajo vsako luknjico in razpoko, da bi našle kak mešiček Kdor se hoče prepričati, kako koristne so ptice, jih mora opazovati. Poglejmo lastovico, kako se trudi, preden nasiti širokoustne mladiče! Vsakokrat prinese 10 do 20 mušic ali drugih takih živalc. Zato so pa tudi vredne, da koristnim ptičam pozimi natrosimo drobtinic. Saj si tudi pošteno zaslužijo!

Kakšno veselje je za nas, ko prileti prva ptičica selka na naše okno in zapoje prvo pesem! Velikokrat si mislimo: Oh, ko bi

blizu tal in ne tako, da bi vsak mimoidoči zapazil valilnico in motil ptička. Valilnico kupimo lahko za majhen denar v takih prodajalnah. Še bolje je, ako imamo orodje pri rokah in si sami izdelamo valilnico. Valilnica naj bo iz smrekovega ali jelkovega lesa, kakor vidimo na podobi. Vhod v valilnico ne sme biti premajhen ali prevelik, ampak mora biti tako velik, da ptič, za katerega je namenjena valilnica, hodi z lahkoto ven in noter. Zunaj naj bo valilnica hrapova, da zgloda kakor naravna. Potem se bo kmalu naš prijatelj naselil vanjo. Počutil se bo, da imajo varno domovje on in tudi mladiči, ki bodo dočakali tukaj prvo mladost in se bodo vrnili tudi druga leta v svoje staro bivališče

N. Ivanc,
učencem mešč. šole v Krškem.

*

Dragi gospod Doropoljski!

To je moje prvo pismo, ki se Vam ga upam danes pisati. Star sem 7 let. Hodim v I. razred. Dvojna ljudska šola je v Preddvoru. Doma sem pa v Bašlju. V šolo hodim jako rad. Naučimo se marsikaj lepega. Najrajši se pa učim brati, pisati in peti. Srčno se veselim „Zvončka“ zaradi slik, ki so v njem. Pa tudi čitam ga rad. Sedaj je konec pisma. Kadar mi pade kaj več v glavo, ali Vam smem pisati?

Srčno Vas pozdravlja Vaš zvesti
Viktorij Hladnikov,
učence I. razreda.

Odgovor:

Ljubi Viktorij!

Tvoje pismo je tako lepo in dobro pisano, da je to res veliko za učenca I. razreda. Če boš vedno tako napredoval, pa postaneš še učen in velik gospod. Da bi se le zgodilo tako!

ostala vedno pri nas! Zapreti v ptičnico je pa tudi nočemo, saj vemo, da s tem ptički krajšamo življenje. Rajši ji napravimo na stari lipi pred hišo lepo domovje. Ali kako?

To ni tako težko, kakor mislimo v prvem trenutku. V začetku pomladi — v marcu ali aprilu — pojdimo na delo!

Najpoprej moramo poiskati pripraven prostor, kamor pritrđimo valilnico, to je ne pre-

